

Imprese v pletené roletě

Bakalářská práce

Studijní program: B3107 – Textil
Studijní obor: 3107R006 – Textilní a oděvní návrhářství
Autor práce: **Marcela Krochtová**
Vedoucí práce: Ing. Alena Frydrychová

TECHNICAL UNIVERSITY OF LIBEREC
Faculty of Textile Engineering

Impression in knitted blind

Bachelor thesis

Study programme: B3107 – Textil
Study branch: 3107R006 – Textile and Fashion Design - Textile Design and Technology
Author: **Marcela Krochtová**
Supervisor: Ing. Alena Frydrychová

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Marcela Krochtová**
Osobní číslo: **T13000269**
Studijní program: **B3107 Textil**
Studijní obor: **Textilní a oděvní návrhářství**
Název tématu: **Imprese v pletené roletě**
Zadávací katedra: **Katedra designu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Definujte impresionismus, vyberte nejznámější představitele a přibližte jejich tvorbu.
2. Zjistěte historii používání zatemnění oken, možnosti a druhy závěsných systémů.
3. Na základě inspirace vytvořte návrhy vzorů a upravte je pro technologii pletení a tisku.
4. Vybrané návrhy upleťte nebo potiskněte a zařaďte do vzorníku.
Jeden z nich zrealizujte do rolety.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 25

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

**WELTONOVÁ,J.: Impresionismus. 2.vydání Bratislava:Nakladatelství
PERFEKT, 2000**

**PAINE,M.: Záclony Závěsy Rolety dokonalá úprava okna. Praha: Nakladatelství
Knižní klub, 1999**

Kovaříková,M.: Vazby a rozbory pletenin, SNTL, 1987, bez ISBN

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Alena Frydrychová**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **12. října 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **13. května 2016**

Ing. Jana Drašarová, Ph.D.
děkanka

Ing. Renata Štorová, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 7. března 2016

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

PodĎakovanie

Touto cestou by som chcela poĎakovať všetkým, ktorí sa podieľali na výsledku tejto bakalárskej práce. Veľké ďakujem patrí vedúcej mojej bakalárskej práce Ing. Alene Frydrychovej za poskytnutie konzultácie a užitočných rád. Taktiež ďakujem aj odbornej konzultantke Ing. Jane Černej. V neposlednom rade by som rada poĎakovala mojej rodine a priateľom, ktorí ma podporovali psychicky aj finančne.

Abstrakt

Imprese v pletené roletě

Tato práce s názvem Imprese v pletené roletě je založená na myšlence vytvoření funkčního, ale zároveň netradičního interiérového doplňku v podobě pletené rolety, která je potištěná navrženým vzorem. Jejím účelem není jen zatemnění a dekorace oken, ale i vytvoření dojmu uměleckého díla.

Estetičnost, variabilita a funkčnost jsou důležitými prvky myšlenky této bakalářské práce. Hlavní inspiraci pro svou práci jsem čerpala v uměleckém směru impresionismu a také v uměleckých dílech impresionistického malíře Claude Moneta.

Abstract

Impression in knitted blind

My thesis „Impressionism in knitted blind“ is based on the idea to create a functional but also contemporary interior complement of knitted blind that is printed with a unique designed pattern. The purpose of this blind is not only shading and decorating but also creating the impression of a work of art.

Aesthetics, variability and functionality are all very important ideas of this thesis. I drew major inspiration in impressionism especially in the Works of painter Claude Monet.

Klíčová slova

- Roleta
- Impresionizmus
- Bytový textil
- Pletenina
- Tisk

Key words

- Roller blind
- Impressionism
- Interior textiles
- Knitted fabric
- Print

Obsah

Úvod.....	9
1. Inšpirácia.....	10
2. Roleta.....	11
2.1 História rolety	11
2.2 Rozdelenie roliet podľa použitia	11
2.2.1 Exteriérové rolety.....	11
2.2.2 Interiérové rolety	11
2.3 Rozdelenie roliet podľa druhu materiálu	12
2.3.1 Hliníkové rolety	12
2.3.2 Drevené rolety.....	12
2.3.3 Textilné (Screeny).....	12
2.4 Druhy roliet	12
2.4.1 Rímska roleta	13
2.4.2 Roleta s protiskladom	13
2.4.3 Londýnska roleta.....	13
2.4.4 Navíjacie rolety	13
2.4.5 Rakúske rolety	14
3. Okno	15
3.1 Okno a textil v histórii	15
3.2 Sklenené vitráže	15
4. Impresionizmus.....	17
4.1 Vplyv impresie na dekoráciu textilu	17
4.2 Claude Monet.....	17
4.3 Dielo Lekná.....	18
5. Bytový textil	19
5.1 Trendy v bytovom textile.....	20
5.2 Dekoračné a závesové textílie.....	22
5.3 Vlastnosti dekoračných textílií.....	22
6. Pletenina	23
6.1 Osnovné pleteniny.....	23
6.2 Zátťažná pletenina.....	23
6.3 Princípy vzorovania pri zátťažnom pletení	24

6.4	Žakárové vzorovanie.....	24
6.4.1	Keprový rub	24
6.4.2	Dutý žakár	24
6.5	Vlastnosti pletenín.....	25
6.5.1	Vlastnosti pletenín ovplyvňujúce použitie bytových textílii	26
6.6.1	Funkcie CAD systému	27
6.7	Materiály vhodné pre pletenie.....	27
7.	Tlač	28
7.1	História tlače	28
7.2	Druhy potlače textilu.....	28
7.2.1	Transferová potlač	29
7.2.2	Sublimácia.....	29
8.	Technologická časť	30
8.1	Vývoj návrhu.....	30
8.2	Výber materiálu.....	30
8.3	Nosná konštrukcia.....	31
9.	Realizácia.....	32
9.1	Realizačný proces	33
10.	Vizualizácia rolety v interiéri	35
11.	Údržba výrobku	36
	Záver	37
	Použité zdroje	38
	Príloha A	41
	Príloha B	44
	Príloha C	49

Úvod

Zámerom tejto práce bolo vytvoriť návrhy pre netradičnú pletenú roletu a zároveň jeden z návrhov aplikovať na rolete, ktorá bude výrazným prvkom v interiéri. Tieto rolety sú súčasťou závesného systému, ktorý umožňuje ich pohyb.

Základ práce tvorí aj vzorkovník, ktorý sa skladá z rôznych návrhov pletených, potlačených vzorov a ich farebných variantov. Rolety, ktoré sú vytvorené technikou tkania, sú už neodmysliteľnou súčasťou bytového textilu a to bolo hlavnou inšpiráciou pre tvorbu rolety, vytvorenú technikou pletenia. Táto roleta má iné vlastnosti a možnosti, no jej hlavnou úlohou je v priestore vytvoriť dojem umeleckého diela, ktoré zapôsobí na zmysly človeka tak, že v ňom vzbudí určitý dojem čiže impresiu.

Inšpiráciou pre motív rolety sa stalo umelecké obdobie impresionizmu, ktoré svojou ľahkosťou, farebnou jemnosťou, pozitívnym vyznením a novým spôsobom zobrazenia vytvorí s pleteninou zaujímavú spojitosť.

1. Inšpirácia

V procese riešenia problémov sa obraciame na inšpiráciu, ktorá je prvotným článkom realizácie myšlienky do samotnej tvorby.

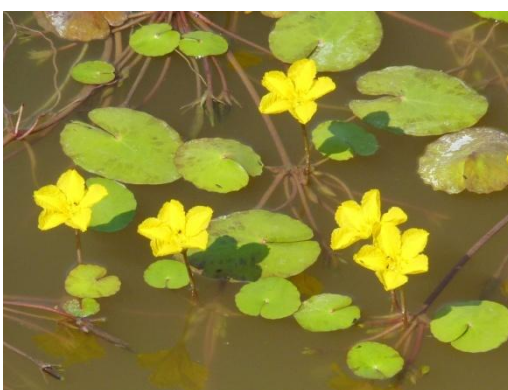
Textílie a doplnky nám v interiéri vytvárajú celkovú estetickú atmosféru. Je potrebné si uvedomiť, že bez ich prítomnosti, či už ide o textílie závesné alebo doplnkové, by daný interiér pôsobil holým, neuceleným a chladným dojmom.

Inšpiráciou pre túto prácu sa stala samotná impresia a následne diela umeleckého smeru impresionizmu. Vďaka ľudským zmyslom sme schopní vnímať rôzne podnety, no najmä zrak a hmat v nás môže pri strete s textíliou vyvolať nejaký dojem čiže impresiu. Zamerali sme sa nielen na dojem, ktorý je súčasťou umeleckého diela alebo textilu, ale aj na okolitý svet, ktorý nám ponúka množstvo podnetov z prírody.

Nápady som čerpala najmä z rastlinnej ríše, ktorá ma uchvátila nielen vďaka umeleckým dielam impresionistov, ale aj vďaka zmyslom, ktoré mi ponúkajú možnosť vnímať živý obraz prírody okolo seba. Rôznorodá farebnosť, mnohotvárnosť a štruktúra rastlín sa snúbi s Monetovými obrazmi natoľko, že sa mojou hlavnou inšpiráciou stalo lekno. Je to rastlina, ktorú voda drží na hladine a miestami zasahuje na jej povrch tak, že sa navzájom prelína svetlo s tieňom. Odraz slnečných lúčov od povrchu lekna je natoľko umocnený, že v nás vyvolá silný dojem. Vďaka tomuto pozorovaniu vo mne vznikol nápad vytvoriť umelecké dielo v interiéri, ktoré by malo funkčnú ale aj estetickú hodnotu.

Obr. 1 Kvet lekná [1]

Obr. 2 Lekno [2]

2. Roleta

Roleta je tieniaci a zabezpečovací prvok umiestnený na okne. Existuje niekoľko typov roliet, ktoré sa od seba líšia tvarom, materiálom, závesným systémom a účelom použitia. Vďaka zručnosti šikovných ľudských rúk sa šitie textilných roliet v priebehu určitého času rozvinulo doslova v umenie.

2.1 História rolety

Už pred tisíc rokmi sa našli v egypských hroboch akési „opony“, ktoré sa mohli dvíhať alebo spúšťať pomocou bambusovej tyče. Prvá oficiálna písomná zmienka o rolete pochádza z roku 1669 zo zámku v Kodani. Táto roleta sa pohybovala pomocou šnúr, presmerovaných kladiek. V roku 1870 bol v USA vydaný patent na pružinový mechanizmus, ktorý by samostatne pohyboval roletou hore a dole. A v roku 1874 začal Chresten Faber predávať hand-made žalúzie s rôznymi motívmi. Začiatkom dvadsiateho storočia postavili prvú továreň, kde sa vyrábali rolety z naškrobenej bavlnenej tkaniny a stali sa dôležitým produktom tejto firmy. [3]

2.2 Rozdelenie roliet podľa použitia

2.2.1 Exteriérové rolety

Ich hlavnou funkciou je zatemnenie, ochrana okna pred nepriaznivými vplyvmi počasia a fungujú aj ako tepelná a zvuková izolácia. Taktiež sú aj zabezpečovacím prvkom pre byt alebo dom. Väčšinou sú vyrobené z pevných materiálov, ako je napríklad hliník, drevo, no aj látkové rolety.

2.2.2 Interiérové rolety

Ich hlavnou funkciou je zatemnenie, zakrytie okna a oddelenie vnútorného priestoru domova od vonkajšej reality. Oproti exteriérovým roletám je tu väčší dôraz kladený na ich ozdobnú funkciu, ktorou nám spríjemňujú a zútulňujú interiér.

Obr. 3 Drevené rolety [4]

2.3 Rozdelenie roliet podľa druhu materiálu

2.3.1 Hliníkové rolety

Sú zostavené z lamiel z hliníkového plechu vyplneného izolačnou penou. Poskytujú skoro 100% zatemnenia a fungujú ako tepelná a zvuková izolácia. [5]

2.3.2 Drevené rolety

Boli kedysi najrozšírenejším typom exteriérových roliet. Roleta je zostavená z drevených lamiel spojených oceľovými alebo nerezovými sponami. Pri čiastočnom nadvihnutí rolety vzniknú medzi lamelami malé medzery umožňujúce prevetrávanie miestnosti. [5]

2.3.3 Textilné (Screeny)

Sú tkané rolety z materiálu, ktorý odolá aj vonkajším vplyvom. Textília je vedená vodiacimi lankami alebo v koľajniciach. [5]

2.4 Druhy roliet

Okenné rolety bývajú najčastejšie textilné a môžeme ich rozdeliť na dve základné skupiny, a to na textilné obyčajné a textilné s volánmi. Medzi textilné obyčajné rolety patria jednoducho viazané rolety, navíjané rolety a rímske rolety, ktoré sú pri stiahnutí ploché. Tieto rolety pôsobia veľmi elegantným a pritom jednoduchým dojmom a pri ich vytiahnutí vpúšťajú do interiéru maximálne množstvo denného svetla. Textilné rolety s volánmi sú oproti obyčajným roletám omnoho ozdobnejšie, nariasenejšie a patria sem rakúske rolety, rolety s girlandami.

Samotnú skupinu tvoria žalúzie, ktoré umožňujú účinnú a plynulú reguláciu svetla a tepla. [6]

2.4.1 Rímska roleta

Je jednoduchá a jej príťažlivosť spočíva hlavne v jej hospodárnom využití ako látky tak aj okenného priestoru. Ovláda sa pomocou viazania a vystužených tyčí. Tyče sa vsúvajú do vodorovne našitých kapsičiek v pravidelných rozstupoch. Sťahovacie lanko sa prevlieka tromi zvislými riadkami kruhov. V súlade s klasickými vertikálnymi líniami rolety je vhodné používať materiál s pruhmi, kockami alebo vzormi, ktoré sa poskladaním nezdeformujú. Rímska roleta je svojimi pravidelnými skladmi vhodná do obývacieho priestoru, do kúpeľne, ale aj do kancelárie, v ktorej strohosť miestnosti môže byť podporená vhodným vzorom textílie. [7]

2.4.2 Roleta s protiskladom

Je tvorená hladkým panelom s hlbokým otvoreným protiskladom. Podloženie skladu výraznou látkou, ktorú použijeme aj pre horný lem, elegantne zvýrazní tvar rolety. Lemovka je všitá v strede skladu a zároveň vytvára efektnú girlandu. Táto roleta vyžaduje dva rôzne vzorované materiály rovnakej kvality a vzor skladu musí v strede presne nadväzovať. Táto roleta je svojím vzhľadom vhodná hlavne do obývacích miestností a spální. Svojím jemne padavým vzhľadom pôsobí pokojným a ľahkým dojmom. [7]

2.4.3 Londýnska roleta

Má protisklady pravidelne zapracované v šírke. Čisté línie týchto roliet dodávajú plnosť a formu dolnému okraju. Viazanie je vedené po líniach skladov, ktoré sa pri vytiahnutí roztvoria a naberú do bohatej kaskády. Dôležitý je výber vzorov, ktoré podtrhnú rovnú líniu rolety. Táto roleta sa hodí do obývacieho priestoru, kde jej ladnosť a nie úplne pravidelné sklady vyniknú dokonale. [7]

2.4.4 Navíjacie rolety

Sa samy navíjajú na tyč a sú ideálne pre priestory kúpeľne, kde je súkromie najdôležitejším prvkom. Tieto rolety sa vyrábajú prevažne z roletových materiálov alebo z materiálov, ktoré boli vystužené tekutým prípravkom. Vďaka nemu je materiál rolety trvanlivý a dobre udržiavateľný. Navíjacia roleta patrí k najvšestrannejším a jej perový mechanizmus je prvkom, typickým pre tento typ rolety. [7]

2.4.5 Rakúske rolety

Patria medzi najozdobnejšie rolety, pričom ich ozdobné naberaie je len na spodnom okraji, ktorý je ešte zvýraznený lemom. Systém ovládania rolety je založený na princípe paralelných šnúr. Tieto sú prevlečené krúžkami, pripevnenými na ich zadnej strane. Na výrobu takejto rolety sa hodia ťažšie materiály, ktoré pôsobia honosným a drahým dojmom. Potreba podšívky nie je nutná, ale často sa používa. [7]

Obr. 4 Londýnska roleta [8]

Obr. 5 Rímska roleta [9]

2.5 Výhody a použitie roliet

Výhody

- ľahké a spoľahlivé ovládanie
- variabilita polôh rolety
- vysoko dekoratívny a estetický doplnok
- dobre tieniace a tepelne izolačné vlastnosti

Použitie

- zatemnenie presklených plôch
- vytvorenie estetického diela na okne
- všestranné využitie v obytných, kancelárskych a verejných priestoroch

3. Okno

Oko je oknom do duše a radi sa cez neho pozeráme do zelene, sledujeme ruch života, fungovanie rastlinnej a živočíšnej ríše. Väčšina ľudí by nebola nadšená, ak by im cez okno bolo vidno priamo do duše domova, a to je hlavným dôvodom, prečo naše okná obliekame do textilu. No na druhej strane je okno v našom príbytku veľmi dôležité, pretože k nám púšťa svetlo, slnko a čerstvé povetrie.

3.1 Okno a textil v histórii

Textil bol vždy v blízkom spojení s človekom a patril k jeho najstarším umeleckým prejavom. No aj okno je v spojitosti s textilom už neodmysliteľnou súčasťou príbytku človeka. Okno podľa súčasných predstáv a nášho poňatia prišlo k masovému rozšíreniu až neskôr. Otvory v stene, ktoré boli vyplnené mechurinou alebo masným papierom, väčšinou slúžili ako okná. Spočiatku obliekal človek svoje obydlie, steny a okná z čisto praktických dôvodov, aby sa chránil pred zimou a vlhkosťou.

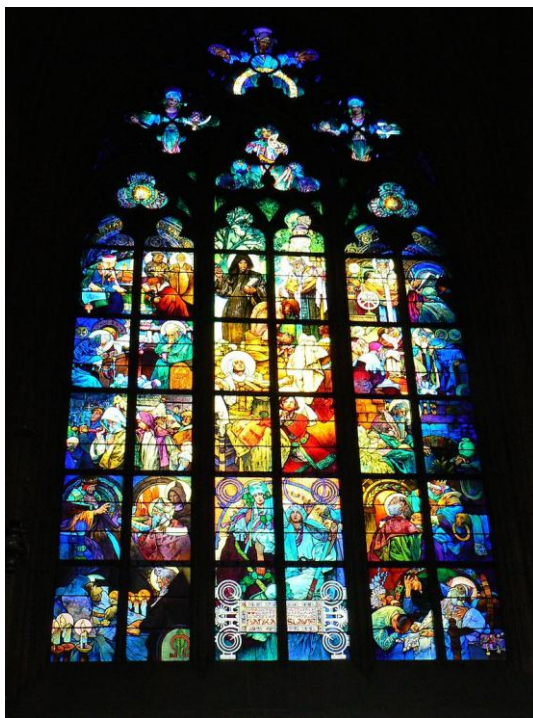
Až od rímskych dôb sa začali okná v niektorých palácoch a budovách zasklievať. V 13. storočí v období gotiky sa začali okná zdobiť sklomaľbami alebo vitrážami. No už v 16. storočí patrili závesy k hodnotnému vybaveniu interiéru, okná boli menšie a závesy boli z jedného kusa látky. Ako prvé centrum módy v dekorovaní sa stalo Taliansko neskôr Francúzsko a postupne sa táto móda rozširovala do celej Európy. Napríklad Francúz Daniel Marrat už navrhoval závesy so šnúrami, výšivkami a na boku okien prichytával dekoračné šály šerpami. Už v tejto dobe sa začali používať aj jednoduché rolety. [10]

3.2 Sklenené vitráže

Tieto mozaikové výplne okien za používali už v antike, no najväčší rozmach dosiahli v stredoveku, kedy vitrážové okná tvorili neodmysliteľnú súčasť najmä gotických katedrál. Ich hlavnou funkciou nebola len dekoratívna alternatíva sklenených tabulí, ale aj zatemnenie veľkej sklenenej plochy okna pred slnečnými lúčmi. Tieto svojím žiarením vytvárali na okne pôsobivý farebný efekt, ktorý prenikal priamo do interiéru, čím sa umocňovala celková duchovná atmosféra chrámu.

V súčasnej dobe sú veľkým trendom moderné vitrážové okná, ktoré sa čoraz častejšie vyskytujú aj na oknách našich príbytkov. Ide hlavne o okná, ktoré plne

rešpektujú charakter moderných stavieb a interiérov. Hry svetla, tieňa a farieb sú hlavnými atribútmi nielen pri vitráži ale aj v textilnej rolete, ktorá môže tento originálny celkový dojem docieľiť taktiež, no v inom, variabilnejšom, mäkšom, poddajnejšom prevedení. [11]

Obr. 6 Muchová vitráž v katedrále sv. Víta [12]

4. Impresionizmus

Impresionizmus označuje najpopulárnejšie hnutie v umení západnej tradície na konci 19. storočia. Názov vznikol ako hanlivé pomenovanie a prvýkrát bol použitý pre výstavu umeleckých diel, ktoré sa zdali byť skicovité a nedokončené. Vo Francúzsku v období medzi rokom 1874 a 1886 boli tvorcovia týchto obrazov zajedno v svojom odmietaní starého umenia, podporovaného oficiálnym Salónom, ale líšili sa v svojich umeleckých zámeroch a v štýle výtvarného prejavu. Mali dva základné záujmy a to zobrazovať moderný život, maľovať v plenéri a zachytiť chvíľkový dojem, náladu, impresiu najmä pri zobrazovaní krajiny.

Napriek rozdielom medzi jednotlivými členmi tejto skupiny však Claude Monet, ktorý sa stal inšpiráciou pre moju prácu, Berthe Morisotová, Auguste Renoir, Camille Pissaro, Alfred Sisley, Gustave Caillebotte Edgar Degas a Mary Cassattová vytvorili nový spôsob zobrazovania sveta, ktorý ich obklopoval. [13]

4.1 Vplyv impresie na dekoráciu textilu

Už oddávna nám textil neslúži len na praktické účely, ale postupným rozvojom doby sa stáva neoddeliteľnou súčasťou nášho každodenného života. Jeho priamy vplyv vnímame na našom tele, v našich domovoch, kaviarňach, reštauráciách, no i pri našich záľubách. Pohľad naň a dotyk patria medzi dôležité činitele, vďaka ktorým v nás môže daný textil vzbudiť nejakú impresiu čiže dojem, náladu, ktorá môže byť pre nás príjemná alebo nepríjemná. A aj vďaka tomuto faktoru si vyberáme textil, ktorý oblečie nielen nás samotných, ale napríklad aj naše okná.

4.2 Claude Monet

Je pravým otcom impresionizmu. Začal ako žiak študovať u maliara Boudina. Spočiatku vychádzal zo štýlu Maneta, neskôr si vytvoril vlastný štýl. Jeho obrazy sú plné žiarivých farieb, odrazov i reflexov naplnených svetlom. Svoje plátna pokrýval veľkým počtom jednotlivých krátkych ťahov štetca. Farby sa čisto blyštia z obrazu a vytvárajú dojem nepokoja a chvenia krajiny.

Claude Monet prezentoval na jednej výstave obraz **Impresia – východ slnka** (pôvodne sa mal volať More). Snaží sa zaznamenať zmyslové zážitky – snaží sa zachytiť dojem a náladu. Na obraze je more a nad ním vychádzajúce slnko, ktoré sa odráža na vodnej hladine. V pozadí môžeme vidieť sťažne veľkých lodí. Lodka v popredí je vytvorená

iba niekoľkými ťahmi štetca. Jeden kritik kedysi povedal, že Monet znázorňuje iba akési „impresie“ (dojmy), maliarov nazval impresionisti a oni prijali toto pomenovanie. Obraz Impresia je najznámejším obrazom Claude Moneta, ale mojou inšpiráciou pre vzor rolety sa stalo jeho dielo Lekná. [14]

Obr. 7 Impresia, Claude Monet [15]

4.3 Dielo Lekná

Dielo Lekná (Claude Monet 1907) je založené na komplementárnych odtieňoch zelenej a oranžovej farby, ale pôsobí pokojným dojmom. Kompozícia je na hranici abstrakcie, funguje v niekoľkých smeroch a práve to sa mi na tomto diele veľmi páči. Pri pohľade akoby z mosta vidíme vľavo dva leknové vankúše. Na úrovni vody sa dívame na druhú stranu rybníka a vidíme lekná ustupujúce do stredu a dozadu. Silný dojem je znásobený pocitom, že nádherne zlatá voda rybníka je odrazom prchavých účinkov oblohy zhora. Na tomto diele ma zaujala energická štruktúrna práca štetca na väčšine plochy obrazu, jemná farebnosť a pôsobivá impresionistická atmosféra. Rozhodla som sa, že sa pokúsím náladu tohto obrazu preniesť na textil vo forme interiérovej rolety. [14]

Obr. 8 Záhrada lekná 3, Claude Monet [16]

5. Bytový textil

Už v pradávnych dobách vytváral človek okolo seba určité primitívne životné prostredie za účelom ochrany pred nebezpečenstvom a prírodnými vplyvmi. Vyrábala predmety, ktoré mu umožňovali prežiť a spríjemniť si život. Vznik bytových textílií ovplyvnilo niekoľko faktorov, ako je napríklad spôsob života, stupeň výroby, dostupnosť materiálu, klimatické podmienky, náboženstvo. Okrem ochrany pred poveternostnými podmienkami vzniká aj určitá potreba vyjadriť špecifickosť ľudskej spoločnosti, uplatniť vlastný výtvarný názor, ale aj zdôrazniť nadsadenosť vládnuvich tried. [6]

Bytový textil slúži nielen ako funkčný prvok k ochrane pred chladom, zvukom, svetlom, ale aj ako estetický prvok. Jeho hlavnou úlohou je vytvoriť príjemnú atmosféru v našich obytných priestoroch (bytoch, domoch, chalupách), ale aj v pracovnom prostredí, v kanceláriách a verejných a spoločenských budovách.

Medzi bytové textílie patria nielen záclony, závesy, rolety ale aj koberce, poťahy, prikrývky, vankúše a obrusy. Súčasná doba so sebou prináša nový pohľad, nové technológie spracovania materiálov a samozrejme aj spôsoby aplikácie týchto textílií do interiéru. Uvoľnenosť a odklon od príliš formálneho poňatia bývania prináša rôznorodosť kombinácie materiálov, vzorov, farieb, ktoré nám môžu vyslovene vytvoriť krásny netradičný a kúzelný interiér.

Materiál bytových textílií je jedným z najdôležitejších prvkov pri ich výbere. Bytové textílie sa vyrábajú z rastlinného, živočíšneho, nerastného materiálu alebo z umelých vlákien. K najvyhl'adávanejším materiálom patria tie prírodné, ktoré majú stále zastúpenie v bytovom textile. Medzi najviac používané materiály patrí bavlna, bavlna v kombinácii s viskózou, kombinácia bavlny s inými prírodnými materiálmi a prírodný hodváb. Veľkej obľube sa tešia aj umelé materiály, ktoré sú skoro dokonalým napodobnením tých prírodných. No aj napriek ich vynikajúcim výhodám, ako je napríklad nemačkovosť, možnosť rôzneho výtvarného poňatia, nevytvoria nikdy prirodzený pocit, ktorý spôsobí len prírodný materiál. Bytové textílie a celkový štýl bývania podliehajú módnym trendom a každý rok sa obmieňajú, no stále populárne sú napríklad rastlinné, zvieracie, geometrické a etno vzory, ktoré sa môžu v danom interiéri rôzne obmieňať a vyskytovať aj na inom materiáli ako je textil. [6]

5.1 Trendy v bytovom textile

Pre trend **REBEL** je charakteristická pestrá zmes materiálov, škandinávsky nábytok, priemyselné podlahy a keramika. Pre dekorácie a potahy sa používajú štrukturované rustikálne materiály z bavlny, gabardénu a textílie z džínsového denimu. Výrazným prvkom tohto trendu sú žalúzie s vysokým leskom, ktoré nahrádzajú klasické dekorácie okien. Dominantnými farbami tohto trendu sú intenzívna červená, okrová, petrolejová v kombinácii so vzormi kára, pruhov alebo kvetinových motívov. [6]

Obr. 9 Rebel [17]

Trend **MY LADY** sa vyznačuje výraznou kombináciou starožitností s modernými prvkami a materiálmi, ktoré dotvárajú komplexnú atmosféru mäkkého a drahého životného štýlu. Hodváb a ľan sú textilné materiály, ktoré krásne dopĺňujú tkaniny ako je kľoké, žakár. Vzory napodobňujú rybiu, hadiu a krokodíliu kožu. Použitie farieb ide skôr do ústrania a používajú sa viac studené pastelové farby. [6]

Obr. 10 My lady [18]

ARISTOKRAT je prevažne mužský štýl, pre ktorý sú typické doplnky zo skla, kovu, betónu, železa a bronzu. Je to vznešený bytový trend, v ktorom sa kombinujú zberateľské starožitnosti s moderným zariadením. Medzi najpoužívanéjšie materiály patria flanel, kašmír, zamat a koža. V spojení so stenami, ktoré sú zdobené prevažne pruhmi alebo štrukturovanými tapetami, sa vytvára honosne mužský štýl bývania. Farby tohto trendu sú intenzívne ako je bordó, olivová, tmavohnedá a tmavomodrá. [6]

Obr. 11 Aristokrat [19]

SMART GIRL je trend, ktorý je veľmi pestrý, romantický, naivne hravý. Z textilných materiálov sa využíva hlavne tyl, voál, háčkované vzhľady, vzory s vtáčikom, zvieratami alebo anjelmi. Celý tento štýl pôsobí veľmi ženský skoro až sladko dievčensky. Vzory sú veľmi výrazné a pestré, časté sú veselé a bujné kvetinové vzory. Vo farbách dominuje ružová, strieborná a čistá biela v kombinácii s pastelovými tónmi. [6]

Obr. 12 Smart girl [20]

5.2 Dekoračné a závesové textílie

Dekoračné a závesové textílie sú neodmysliteľnou súčasťou našich domovov. Medzi ich hlavné funkcie patrí dekorácia, zatemnenie miestnosti, rozdelenie priestoru alebo zakrytie menej vzhľadných miest. Neslúžia len na okennú, nástennú a priestorovú dekoráciu, ale aj výrazne prispievajú k vytvoreniu útulnej bytovej atmosféry.

K dekorácii môžu slúžiť tkané ale aj pletené výrobky a pri ich vhodnom výbere záleží hlavne na účele použitia v danom interiéri. Dekoračné a závesové textílie vytvorené pletacou technológiou sa poväčšine realizujú na osnovných pletacích strojoch. Ide hlavne o riedke polopriesvitné závesy tzv. inbetweeny. No čoraz častejšie sa v interiéri ako rôzne dekonačné a závesové textílie uplatňujú aj záťažné pleteniny. U týchto textílií je výrazne pletená štruktúra, rôznorodosť väzieb a materiál hlavným atribútom, ktorý v danom priestore vytvára mäkký, hrejivý pocit a netradičný dojem v spojení s inými druhmi materiálov.

5.3 Vlastnosti dekoračných textílií

Je nutné si uvedomiť ktoré, požiadavky sú pri výbere dekoračnej textílie tými najpodstatnejšími:

- zvuková a tepelná izolácia
- ochrana proti slnečnému žiareniu hlavne UV lúčom
- obmedzenie prístupu svetla a vytvorenie intímneho prostredia
- vhodnosť kombinácie módnych i klasických vzorov
- ľahká údržba
- trvanlivosť a nemenný tvar
- stálosť vyfarbenia [6]

6. Pletenina

6.1 Osnovné pleteniny

Svojou podstatou sú určené hlavne pre veľkosériovú výrobu ktorá je vysoko produktívna . Osnovné stroje sú vyrábané so veľkým rozsahom jemností, čo umožňuje výrobu širokej palety výrobkov. Medzi najtypickejšiu oblasť použitia pleteniny patrí práve bytová oblasť kde sa uplatnia rôzne záclonoviny, závesy a dekoračné látky.

Výroba záclony je pre svoje špecifické použitie riešená ako sieťovina, ktorú charakterizujú dva základné princípy. Prvým je retiazka, ktorá je spojovaná kladením iba pod ihlami, čo nám umožňuje realizovať dva rovnaké vzory. Tým druhým je sieťovina na báze markízet, pričom tu môžeme tvoriť rôzne varianty vzorovania.

Medzi najznámejšie vzorovanie záclonovín patria hladké záclony, vzorovanie návlekom, vzorovanie reťazou, vzorovanie vzorovými kladiacimi prístrojmi, použitie zrážacieho plechu a použitie žakáru pre vytváranie zložitých záclonových vzorov. [21]

No napriek tomu, že je výroba záclonovín hlavne doménou osnovného pletenia, tak sa aj v našich interiéroch nájde výnimka, ktorá môže tento zaužívaný spôsob dekorácie okien zmeniť. V súčasnosti sa v interiéri používajú aj záťažné pleteniny, ktoré nie sú typickým predstaviteľom dekorácie okien, no môžu vytvárať netradične príjemný dojem.

6.2 Záťažná pletenina

Realizácia dekoračnej alebo závesovej pleteniny prebieha strojovo na záťažných pletacích strojoch. Možnosť bohatého farebného vzorovania pri záťažných pleteninách je zásluhou žakárového zariadenia, vďaka ktorému sa aj použiteľnosť týchto pletení v interiéri rozširuje. Hlavnými rozdielmi záťažnej pleteniny od tej osnovnej je vyššia ťažnosť, zatŕhavosť, priepustnosť svetla, no aj nižšia splývavosť a pevnosť. Vďaka týmto rozdielom je potrebné si uvedomiť, či je daná textilná dekorácia okna v podobe rímskej rolety vhodná. [22]

6.3 Princípy vzorovania pri záťažnom pletení

- vyradenie ihly z činnosti
- prerušenie činnosti ihly
- obmedzenie činnosti ihly
- posun lôžka
- premiestnenie očka
- zmena dĺžky nite v očku
- zámena nití
- krytie
- použitie doplnkovej nite [22]

6.4 Žakárové vzorovanie

Možnosti tvorby rubu :

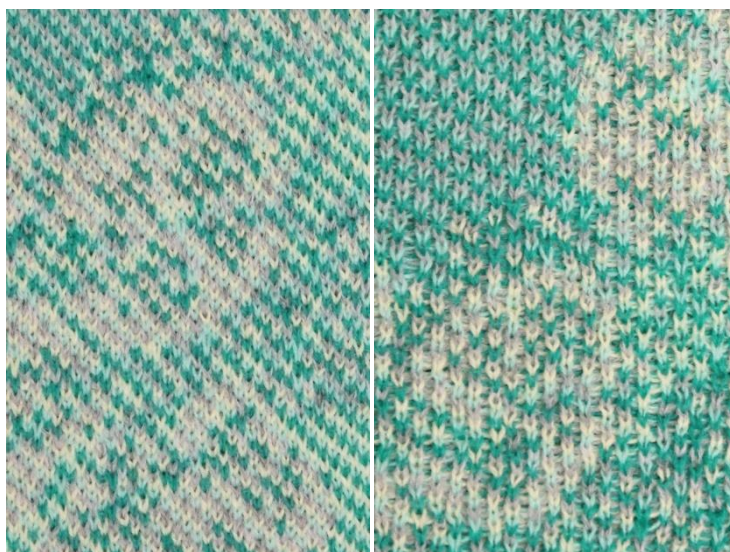
- jednofarebný rub
- hladký rub – pruhovaný
- keprový rub
- dutý žakár
- kombinácia daných možností [22]

6.4.1 Keprovy rub

Väzba s týmto rubom sa používa pre farebné vzorovanie, ktoré je typické pre pravidelné striedanie činnosti párnych a nepárnych ihliel v jednom lôžku stroja. Na rubovej strane je počet rubových očiek znížený striedavou tvorbou očiek vždy len v lícnych a rubových stĺpcoch na polovicu, a tak nám na rubnej strane pletú nite všetkých farieb. Možnou nevýhodou tejto väzby je natiahnutie vzoru, ktoré je nechcené. [22]

6.4.2 Dutý žakár

Hlavným znakom tejto väzby je nespojená rubová a lícna strana pleteniny. Spojenie oboch strán dutiny je v miestach zámeny farieb. Táto väzba vytvára v miestach, kde sa nespájajú líce a rub, plastický efekt, ktorý môže v niektorých prípadoch pomôcť alebo uškodiť vzoru. [22]

Obr. 13 Keprový rub

Obr. 14 Dutý žakár

6.5 Vlastnosti pletení

Pleteniny majú rad vynikajúcich vlastností, no najvýraznejšou z nich je ťažnosť, ktorá je daná tvarom samotného očka. Ťažnosť, mäkkosť a pružnosť nám zaistuje možnosť relatívne jednoduchého striedavého riešenia pletených výrobkov. Voľná väzbová štruktúra a nízky zákrut pletacích nití dodáva pletenine mäkkosť, priedušnosť a nasiakavosť. Pri manipulácii s roletou zohráva oder veľkú úlohu, preto musí mať zvolený materiál vyššiu odolnosť proti oderu. Jednou z nevýhod pletení v porovnaní s tkaninami je vyššia plošná hmotnosť. [22]

Medzi základné vlastnosti pletení patrí:

- pevnosť
- savosť
- stáčavosť
- ťažnosť
- priedušnosť
- zatŕhavosť
- splývavosť
- oder

6.5.1 Vlastnosti pletení ovplyvňujúce použitie bytových textílií

Vlastnosti ako stáčavosť, ťažnosť, zatŕhavosť a splývavosť nám značne ovplyvňujú kvalitu a vzhľad výsledného pleteného výrobku. Stáčavosť je elastická deformácia nite, ktorá je prejavom energie v pletenine už od jej vzniku. Ťažnosť je najvýraznejšou vlastnosťou pleteniny, ktorá je závislá na smerovom vedení nite v textílii. Príčinou vysokej ťažnosti je niť, ktorá mení svoj smer a naopak niť v priamom smere zaistuje nízku ťažnosť, ktorá je chcená. Na základných mechanických vlastnostiach textílie je závislá splývavosť, ktorá nám umožňuje estetické záhyby. Táto vlastnosť je vo väčšine prípadov chcenou, keďže dané záhyby pôsobia elegantným a príjemným dojmom. Medzi nepríjemnú typickú vlastnosť pletení patrí zatŕhavosť, ktorá súvisí s náhodným zachytením nite hlavne u pletení s dlhšími voľnými niťami. Zátrh je nechcený defekt, ktorý sa ťažko opravuje do pôvodného stavu. [23]

6.6 Vzorovacie ústrojenstvo

Pri vzorovaní žakárom na plochom pletacom stroji sa zameriavame predovšetkým na zvýšenie vzorovacích možností s maximálnym uplatnením elektroniky. Žakárske zariadenie sa vyznačuje veľkými vzorovacími možnosťami s ľubovoľnou voľbou ihli v riadku. Toto zariadenie pracuje pri plochých pletacích strojoch neustále diskontinuálne a prevláda tu elektronická voľba ihli. Spôsob pletenia sa cyklicky mení podľa programu a vytvára zo stroja automat. Výhodou tohto zariadenia je nepochybne veľká a pestrá možnosť vzorovania, no taktiež aj vypletenie dielov alebo kompletných výrobkov, ktoré sú dole ohraničené pevným začiatkom, lemom a taktiež môžu byť tvarované, plošne alebo priestorovo.

Dôležitým aspektom pri tvorbe vzoru sú CAD systémy, ktoré sa zaraďujú medzi počítačové pracoviská. Výkonné zariadenie nám umožňuje rýchlu prípravu komplikovaných výrobkov s veľkými vzormi a zložitými tvarmi. Hlavnou funkciou týchto počítačových systémov je vzorovanie a riadenie ostatných častí stroja. [24]

6.6.1 Funkcie CAD systému

- načítanie pripraveného vzoru do pamäte alebo vytvorenie vzoru na PC
- programovanie ostatných činností stroja (tvarovanie výrobku, zámena vodičov)
- archivovanie programov
- simulácia výrobku resp. procesu pletenia [24]

6.7 Materiály vhodné pre pletenie

V pletacej technológii sa používajú mäkšie, objemnejšie dĺžkové textílie, ktoré v spojení so štruktúrou pleteniny a jej vzorom vytvárajú príjemnú poddajnú symbiózu. Na výrobu pletenín sa používajú prírodné aj syntetické materiály (bavlna, vlna, ľan, polyester, polypropylén), nite jednoduché, skané, združené, no aj nite rovnaké, rôzne, s odlišným materiálom, jemnosťou, štruktúrou alebo farbou.

Pevnosť, pružnosť, ťažnosť a ohybnosť patria medzi vlastnosti nite, ktoré sú jej nevyhnutnou súčasťou. Voľba správneho materiálu pre pletenie závisí od rôznych faktorov, ako sú spôsob a účel použitia pleteného výrobku, vlastnosti výrobku, väzba pleteniny a parametre stroja. [22]

7. Tlač

Je to spôsob rozmnoženia predlohy, pri ktorom sa vďaka tlaku stroja prenáša tlačiarenská farba z tlačiarenskej formy na textil, papier alebo na iný druh materiálu. V súčasnosti je technológia potlače textílií jednou z najpopulárnejších. A zároveň sa stala súčasťou tejto bakalárskej práce, keďže je v porovnaní s pletacou technológiou vhodnejšou voľbou pri tvorbe rolety. Či už ide o lepší splývavejší materiál alebo bohatšiu možnosť vzorovania. [25]

7.1 História tlače

Úsilie sprístupniť väčšiemu okruhu ľudí myšlienky a skutočnosti, ktoré sa už zaznamenali písmom sa stali hlavným dôvodom vzniku tlače. Už v najstarších dobách si ľudia pomocou jednoduchých pečiatok označovali a zdobili svoje odevy, zvieracie kože, stany aj zbrane. V starom Egypte poznali rôzne pečiatky, na ktorých boli znaky, no aj celé vety z textu kňazov a veľmožov. Na jednoduché znaky klinového písma používali starí Asýrčania vtlačované pečiatky. Táto písárska pomôcka sa rozšírila až do Ríma, kde sa zhotovovala z dreva, kameňa a kovu. Ďaleký východ, Japonsko, Kórea a stará Čína sú oblasti, ktoré sa dodnes považujú za oblasť vynálezu tlače. V Číne sa od 2. storočia, začali používať kamenné platne. Použitie drevených dosiek začalo v 6. storočí a veľkej obľube sa tešili aj kovové platne z 9. storočia. Túto techniku poznáme pod názvom doskotlač. Johannes Guttenberg vynášiel v 15. storočí techniku tlače, pri ktorej z voľne zostavovaných znakov vzniká stavebnica. Pred tlačou sa písmena a znaky uzavreli do formy a po tlači sa rozobrali a použili na tvorbu inej formy. [26]

Medzi novodobé techniky tlače patrí tlač z výšky, tlač z hĺbky, tlač z plochy a sieťotlač. Po veľkom počítačovom rozmachu však vznikli nové nekonvenčné digitálne metódy, pri ktorých sa už tlak nepoužíva. Predpokladmi pre vznik plnofarebnej digitálnej tlače sa stalo zdokonalenie výstupných zariadení počítačov. [27]

7.2 Druhy potlače textilu

Medzi najznámejšie a najpoužívannejšie techniky potlače textilu patrí sieťotlač, digitálna potlač, transferová potlač, flex/flock alebo sublimácia. Každá z týchto technológií tlače má svoje výhody a nevýhody, no vzhľadom na účel použitia trendom a charakter materiálu daného textilného výrobku si môžeme vybrať tú správnu technológiu na jeho potlačenie.

7.2.1 Transferová potlač

Je modifikáciou sieťotlače, pomocou tejto technológie môžeme potlačiť rozličný textil. Táto potlač textilu je zaujímavá tým, že farba nie je priamo potlačená na textile, ale je najskôr natlačená na transferovú fóliu pomocou sieťotlače. Neskôr dochádza v sušiacom kanály k usušenie transferovej fólie pri vysokej teplote. Nakoniec dochádza k nalisovaniu transferovej fólie na textil. Maximálny rozmer potlače je 34cm x 38cm.

Túto technológiu som zvolila pre potlač skúšobných vzoriek mojej bakalárskej práce hlavne z dôvodu výbornej vysokej odolnosti pri praní a zachovania brilantnosti farieb. Tieto výhody sú zároveň z praktického hľadiska neodmysliteľnou súčasťou potlačenej pletenej rolety. Je cenovo výhodná najmä pri väčších objednávkach.

Transferovou potlačou sa dajú potlačiť rozličné materiály, napríklad polyester, bavlna, nylonový textil alebo zmes z bavlny a polyesteru. [28]

7.2.2 Sublimácia

Táto technológia slúži predovšetkým pre potlač športových tričiek, vlajok, šálov no zároveň sa svojou variabilitou môže použiť aj na potlač rôznych iných textílii, ktoré sú napríklad aj súčasťou interiéru.

Aj vďaka tomu som si zvolila práve túto technológiu potlačenia rolety. Dôležitú rolu pri výbere správnej technológie pre potlač rolety zohrali aj praktické dôvody a to hlavne vysoká odolnosť voči praniu a brilantná farebnosť potlače.

Pri tejto tlači dochádza najskôr k natlačeniu atramentu na sublimačný papier a vďaka pôsobeniu teploty od 170°C do 200°C dochádza k zmene pevnej formy na plynnú a textil je následne potlačený plnofarebným a trvalým obrazom. Póry textílie sa otvoria vplyvom vysokej teploty vďaka ktorej plyn prechádza skrz potlačený textil. Uzavretie pórov súvisí so znížením teploty pričom plyn stuhne a je zároveň súčasťou textílie. Základnou podmienkou sublimácie je materiál, ktorý je zo 100 % polyesteru alebo pozostáva aspoň z jeho 80%. [28]

8. Technologická časť

8.1 Vývoj návrhu

Prvotnou inšpiráciou tejto bakalárskej práce sa stalo obdobie impresionizmu, špeciálne však obraz s námetom kvetu lekna od impresionistu Moneta. Táto rastlina je v úzkom prepojení s vodou, ktorá je pre ňu nevyhnutná, a preto sa hlavný návrh nesústreďí len na samotný kvet, ale aj na hladinu vody, ktorá lekno zľahka objíma.

Základnou myšlienkou bolo vytvoriť pôsobivý motív, ktorý by v spojení so správne zvoleným poddajným materiálom vytvoril na okne zaujímavý efekt. Vďaka systému rímskej rolety, ktorý pri vyťahovaní vytvára sklady a naopak pri sťahovaní ich rozpúšťa, vzor rolety môžeme vnímať buď len čiastočne alebo v plnej kráse.

Hlavným kompozičným prvkom je výrazný vzor, ktorý sa s jemným pleteným materiálom krásne snúbi a nevytvára rušivý aspekt. Samotný vzor rolety je jediným ozdobným prvkom v celej jej ploche, pričom hladká väzba materiálu je potlačená dominantným motívom lekna.

8.2 Výber materiálu

Pri prvotnej myšlienke vytvoriť záťažnú roletu pomocou vzorovacieho ústrojenstva pletacieho automatického stroja sa pri praktických skúškach zistilo, že daný materiál nie je svojím objemnejším, tuhším a nesplývavým charakterom vhodný pre výrobu rímskej rolety. Ďalším faktorom bol fakt, že na univerzite sa nenachádza pletací stroj s dostatočným jemným delením, ktoré by bolo pre moju prácu vhodné. Pletené vzorky vo veľkosti A4 boli vytvorené na automatizovanom pletacom stroji Stoll, ktorý disponuje jemnosťou delenia 12“E.

No pre rímsku roletu, ktorej veľkosť je 40cm x 70cm bolo potrebné vybrať jemnejší, splývavý materiál, ktorý by krásne a plynule vytváral sklady rolety. Keďže sú súčasťou rímskej rolety aj sklenené tyče, tak bolo nutné vybrať materiál, ktorý by disponoval minimálnou ťažnosťou, pretože v závesenom a polohovateľnom stave rolety by bola táto vlastnosť nežiadúca a spôsobovala by deformáciu rolety. Ďalším atribútom pre výber vhodného materiálu bolo jeho zloženie, keďže pri technológii sublimačnej tlače je potrebný materiál s prevažujúcim zložením polyesteru z dôvodu správnej a výraznej potlače textílie. Najvhodnejším materiálom pre tvorbu rolety sa

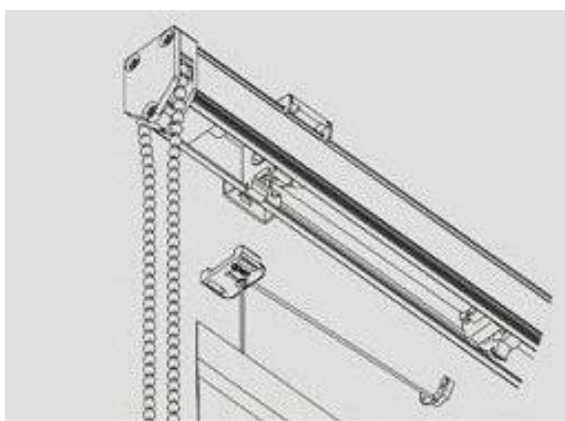
stala interloková pletenina zložená z 95% polyesteru a 5% elastánu. Tento materiál disponuje všetkými vlastnosťami a požiadavkami, ktoré sú potrebné pre rímsku roletu.

8.3 Nosná konštrukcia

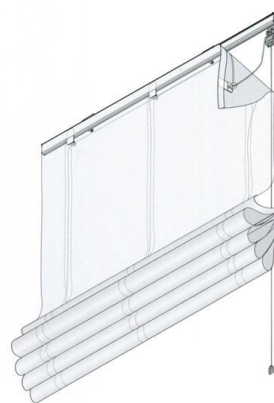
Konštrukčný systém rímskej rolety je vyrobený z hliníka vďaka jeho ľahkej váhe, prevedenie tohto systému môže byť v rôznych odtieňových variantách, a to v bielej, striebornej alebo zlatej matnej farbe. Celý systém je vysoko variabilný a vyrába sa v rôznych rozmeroch podľa veľkosti okna.

Roletový systém sa skladá z dvoch základných častí, a to z profilu a dekorácie. Profily môžu mať rôzne tvary a obsahujú suchý zips, retiazkovú mechaniku a navijak s lankom. Navijak má na konci záмок (slúži na uchytenie k textilu, alebo ako závažie) a konzoly na upevnenie do stropu alebo steny. Lanko môže byť vyrobené z plastového alebo kovového materiálu, výber záleží len na požiadavkách zákazníka. [29]

Rímsku roletu je možné upevniť do steny, na rám okna alebo dokonca aj na strešné okno. Do textilných pásov, ktoré sú našité na zadnej strane rolety sú zasunuté sklenené alebo plastové tyče horizontálnym smerom a vďaka nim je možné roletu vytáhať alebo sťahovať. Z kovového profilu sú spustené cez celú roletu zvislé šnúry, ktoré prechádzajú cez plastové krúžky, našité na textilných pásoch. Tieto šnúry tvoria spolu so sklenenými tyčami základ pohybu rolety a ich počet závisí od šírky a dĺžky rolety. Čím je daná roleta širšia a dlhšia, tým je počet šnúr a sklenených tyčí vyšší. [29]

Obr. 15 Profil rolety [30]

Obr. 16 Systém skládov [31]

9. Realizácia

Rímska roleta sa vďaka svojmu konštrukčnému systému môže vyťahovať a sťahovať podľa potreby majiteľa. Šírka navrhutej rolety je 40 cm a dĺžka 70 cm. Tvar a rozmery rolety sa prispôbujú rozmeru okna.

Jedným z najdôležitejších estetických a praktických aspektov je správne zhotovenie rolety. Keďže sa roleta horizontálne člení na pásy, každá chyba pri šití je výrazne viditeľná a kazí celkový dojem. Veľký dôraz sa kladie aj na správne rozrábanie polohy textilných pásov. Všetky musia byť od seba rovnomerne vzdialené, lebo aj najmenšia odchýlka sa vďaka vsunutiu sklenených tyčí zvýrazní.

Táto roleta je tvorená jednou vrstvou, ktorá je potlačená navrhnutým vzorom. Výhodou rímskej rolety je jej pripevnenie ku konštrukčnému profilu suchým zipsom, vďaka ktorému môžeme danú roletu obmieňať s inými farebnými variantmi.

Nevyhnutnou súčasťou pred vytvorením samotnej rolety bolo zhotovenie niekoľkých skúšobných vzoriek v rozličných vzorových prevedeniach, materiáloch a farebnostiach. Na základe tohto aspektu došlo k rozhodnutiu, ktorá z týchto vzoriek bude predlohou pre výslednú roletu.

Obr. 17 Vlastný návrh

9.1 Realizačný proces

Celý proces realizácie rolety začínal návrhom vzoru, ktorý som najskôr skicovala, maľovala na obyčajný papier. Postupným upravovaním kompozície, tvaru lekna a farebnosti sa vzory začali formovať. Následne bolo potrebné prekresliť niekoľko vytvorených vzorov do štvorcovej mriežky v programe skicár. Celý tento proces tvorby prvotných vzorov bol zdĺhavý, no zároveň nevyhnutný pre spracovanie v počítačovom systéme vďaka, ktorému mohlo dojsť k vytvoreniu prvotných vzoriek. Prvé skúšky prebehli na automatizovanom pletacom stroji od firmy Stoll. Navrhnuté vzory sa načítali do systému v počítači a následnými úpravami parametrov, pripravili pre vypletenie. Táto žakárová technológia umožňuje bohaté farebné vzorovanie, ktoré bolo potrebné pre zhotovenie pestrých vzorov. Po vypletení vzoriek, ktoré sú zo 100% akrylu o jemnosti 62,5 tex som zistila, že daná jemnosť pletacieho stroja a zároveň aj použitý materiál nie je vhodnou voľbou pre vytvorenie mojej rolety.

Následné skúšky vzoriek už prebiehali technológiou transferovej tlače. Tvorba a úprava vzorov sa vytvárala v grafickom programe Photoshop v ktorom vznikali postupným maľovaním vo vrstvách, ktoré sa obmieňali ako kompozične, tak aj farebne. Po vytvorení niekoľkých vzorov v rôznych kompozíciách a farebných prevedeniach došlo k ich načítaniu do systému v počítači. Ďalším krokom bola tlač vzoru na transferovú fóliu, ktorej vzor bol vplyvom teploty transferového lisu prenesený na textíliu.

Výsledné spracovanie môjho návrhu prebehlo v spolupráci s firmou Alissy z dôvodu rozmerového obmedzenia univerzitného prístroja. Keďže výsledný rozmer rolety je 40 cm x 70 cm a rozmer školského transferového lisu je 40cm x 40cm. Po potlačení pleteniny dochádza k ušitiu rolety, ktoré musí byť presné s ohľadom na nosnú konštrukciu rolety. Na rubnú stranu textílie sa každých 12 cm našívajú textilné pásy s dutinkou do ktorých sa skrz otvor na boku vsunú sklenené tyče. Ich hlavným účelom je stabilizácia rolety. Na vrchnej lište rolety je našitý z vnútornej strany suchý zips pre upevnenie ku konštrukcii. Dolný kraj má tunel do ktorého sa vkladá široká hliníková tyč pre zaistenie rovnováhy rolety.

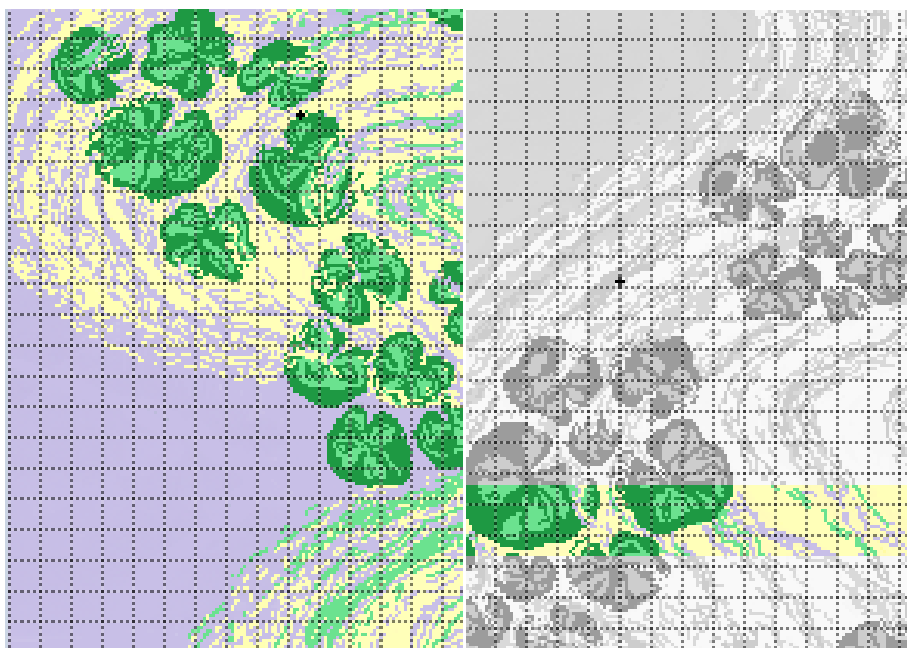
Po samotnom ušití rolety dochádza k príprave montáže. Konštrukčný profil leží smerom k nám a postupne rozmotávame šnúry vychádzajúce z navíjača. Pod profil smerom k sebe si rozložíme dekoračnú látku so suchým zipsom a potom naň pripevníme profil rímskej rolety. Šnúry sa prevlečú cez očká, ktoré sú našité na

textilných pásoch zadnej strany rolety a zafixujeme ich v dolnej časti uviazaním o našité plastové krúžka. Sklenené tyče sa nasunú do textilných tunelov a následne sa vloží spodná široká tyč do spodného tunelu z dôvodu správneho držania tvaru rolety. [32]

Pri montáži kompletne zhotovenej rímskej rolety do steny musíme ako prvé pripevniť nosníky na stenu (otočné kolieska smerom hore). Zobáčik prichytených otočných koliesok smeruje kolmo k stene a zároveň už môžeme priložiť profil rolety zo spodu. Kolieska vložíme kolmo do drážky na hornej strane profilu a otočením zobáčika vľavo sa zaistí pevné uchytenie rolety. [33]

Podľa druhu materiálu sú niektoré konštrukčné systémy rímskej rolety ľahšie iné ťažšie, no zároveň to závisí aj od rozmeru rolety pri čom platí, že čím je roleta väčšia, tým je aj manipulácia s ňou náročnejšia.

Po realizácii vypletených, potlačených vzoriek a rímskej rolety bola následne vytvorená fotodokumentácia, ktorej autorkou je Kamila Tatranská. [36]

Obr. 18 Vzor v programe Skicár 1 Obr. 19 Vzor v programe Skicár 2

10. Vizualizácia rolety v interiéri

Rímska roleta sa zaraďuje medzi najvýraznejšie a najpraktickejšie rolety. Pravidelné sklady, ktoré sa vytvárajú pri jej manipulácii, pôsobia veľmi elegantným dojmom, ktorý umocňuje celkový dojem z daného interiéru. Pri výraznom prenikaní slnečného žiarenia nám roleta slúži ako tienidlo, no zároveň je jej vzor dominantný v plnej kráse. Polohovanie rolety v rôznych výškach okna je ďalšou možnosťou, kedy nám táto roleta čiastočne tieni a prepúšťa slnečné žiarenie. Praktickým využitím je úplne vytiahnutie tejto rolety nahor, pričom sa nám v hornej lište krásne ukladajú sklady.

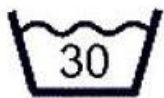
Obr. 20 Vizualizácia rolety v interiéri 1 [34]

Obr. 21 Vizualizácia rolety v interiéri 2 [35]

11. Údržba výrobku

Po odstránení rímskej rolety z profilu konštrukčného systému, môžeme výrobok ošetrovať nasledujúcimi spôsobmi.

Maximálna teplota prania 30°C, normálne mechanické pôsobenie.

Výrobok sa nesmie bieliť.

Žehlenie pri maximálnej teplote žehliacej plochy 150°C.

Výrobok sa nesmie chemicky čistiť, nesmú sa odstraňovať škvrny organickými rozpúšťadlami.

Výrobok sušiť v rozprestretom stave.

Záver

Moja práca sa odvíjala od prvej myšlienky, vytvoriť zaujímavý a pútavý bytový doplnok, ktorý by bol schopný splniť nielen dekoratívne a estetické, ale aj funkčné a praktické požiadavky. Hlavným zámerom bolo navrhnutie a zhotovenie rímskej rolety, ktorá by svojím zaujímavým vzorom v spojení s hladkým pleteným materiálom a skladmi rolety vytvorila zaujímavý efekt ako na okne tak aj v interiéri.

V súčasnosti nám nové technológie a stroje ponúkajú bohaté možnosti vzorovania, kombinovania farieb a technológií, takže výsledný efekt výrobku pôsobí zaujímavo, netradične a kompaktne. Hladký pletený materiál v kombinácii s príjemnou farebnosťou vzoru vytvára krásnu súhru, ktorá zútulní interiér. Prednosťami tohto výrobku je predovšetkým variabilita, zatemnenie, dekoratívnosť, no aj možnosť výmeny inej farebnej varianty rolety.

Pri tvorbe tejto práce som nadobudla, no aj zúročila množstvo skúsenosti vďaka práci s rôznymi materiálmi a technológiami. S finálnym výsledkom mojej práce som spokojná a to aj vďaka radám odborníkov a podpore rodiny, priateľov. Za každú z týchto skúseností som vďačná a rada by som ich zúročila aj v blízkej budúcnosti v profesijnom živote.

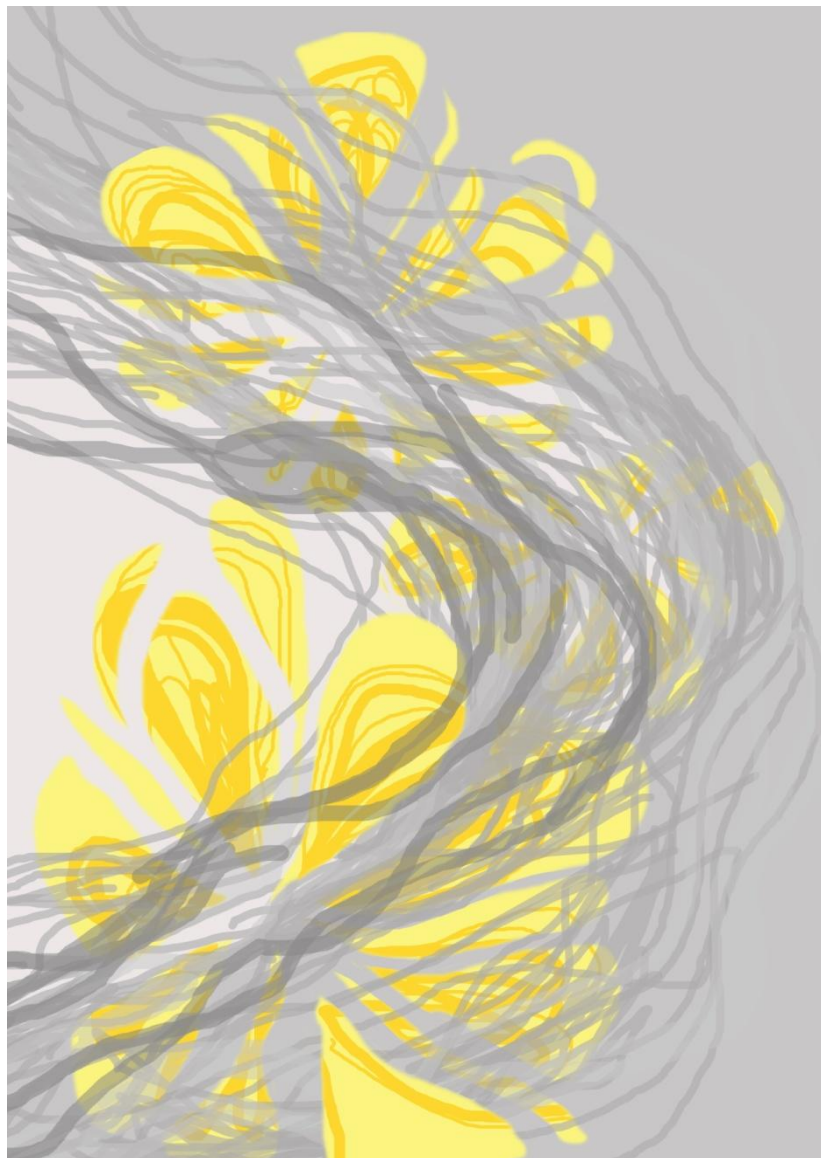
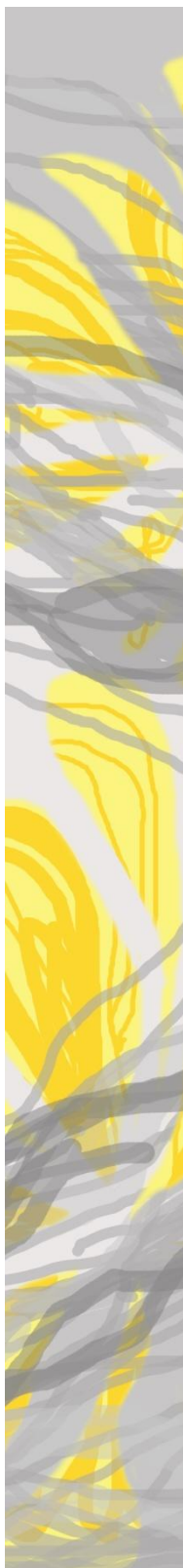
Použité zdroje

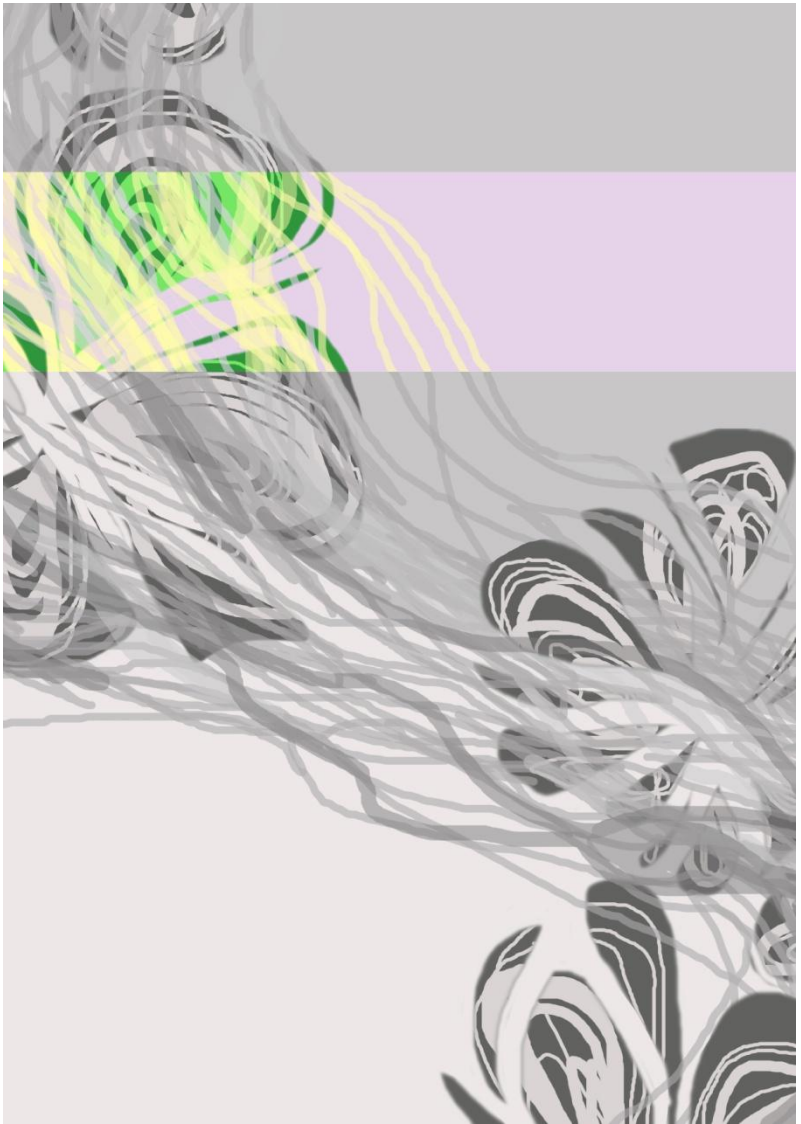
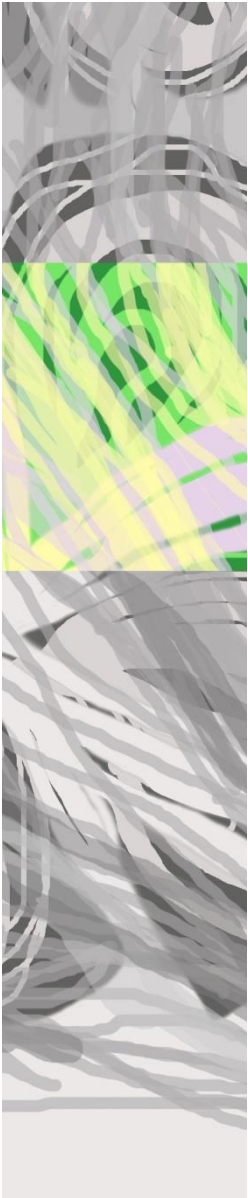
- [1] *Kaktusy a lekníny: Vojtagott* [online]. Paseka: Vojtagott, 2013 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: http://vojtagott.rajce.idnes.cz/Kaktusy_a_lekniny_-_Arboretum_Paseka_17.7.2013/#P2170410.jpg
- [2] *Kaktusy a lekníny: Vojtagott* [online]. Paseka: Vojtagott, 2013 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: http://vojtagott.rajce.idnes.cz/Kaktusy_a_lekniny_-_Arboretum_Paseka_17.7.2013/#P2170583.jpg
- [3] *Blackout: Roleta - Historia* [online]. Poľsko, 2007 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://blackout.pl/Zaslanianie-i-Ochrona-Przed-Sluncem/Rozdzial-1/Roleta>
- [4] *Drevené rolety* [online]. Hospozín, 2009 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.voivo.cz/115-0-drevene-rolety-4714-mm.html>
- [5] Roleta. In: *Wikipedia* [online]. Czech Republic: Wikimedia Foundation, 2013 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Roleta>
- [6] PAŘILOVÁ, Hana a Hana ŠTOČKOVÁ. *Textilní zbožíznalství: Bytové textilie*. 2005. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-921-X. ISSN 251000621958.
- [7] PAINE, Melanie. *Záclony, závěsy, rolety dokonalá úprava okna*. Praha 1999. Praha: Knižný klub, 1999. ISBN 978-80-242-0003-3.
- [8] *Presiana: Rolety angielskie* [online]. Krakow: Kriesi, 2014 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.presiana-rolety-krakow.pl/rolety/rolety-angielskie/>
- [9] *Rímska roleta* [online]. Tábor: www.webareal.cz, 2014 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.rh-systemy.cz/www-rh-system-cz/5-PRODUKTY/24-RIMSKE-ROLETY>
- [10] PIDROVÁ, Věra. *Oblékáme okna*. 1. Brno: ERA group, 2007. ISBN 8073660925.
- [11] Vitráž. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2004 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vitr%C3%A1%C5%BE>
- [12] Muchová vitráž v katedrále sv. Víta. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2008- [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: [https://sk.wikipedia.org/wiki/Vitr%C3%A1%C5%BE_\(chr%C3%A1m\)#/media/File:Vitr%C3%A1%C5%BE_v_Katedrale_sv._Vita_v_Praze.jpg](https://sk.wikipedia.org/wiki/Vitr%C3%A1%C5%BE_(chr%C3%A1m)#/media/File:Vitr%C3%A1%C5%BE_v_Katedrale_sv._Vita_v_Praze.jpg)
- [13] WELTON, Jude. *Impresionizmus*. 1996. Bratislava: Perfekt, 1993. ISBN 80-8046-021-3.
- [14] CUNNINGHAM, Antonia. *Impresionisté*. 2000. Praha: Slovart, 2004. ISBN 80-7209-600-1.

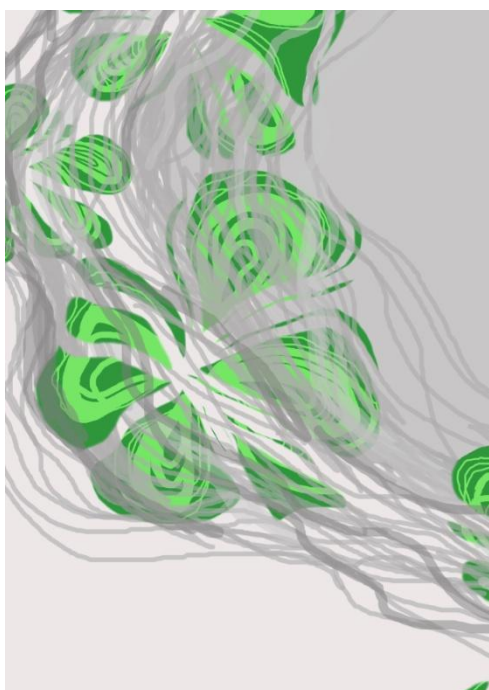
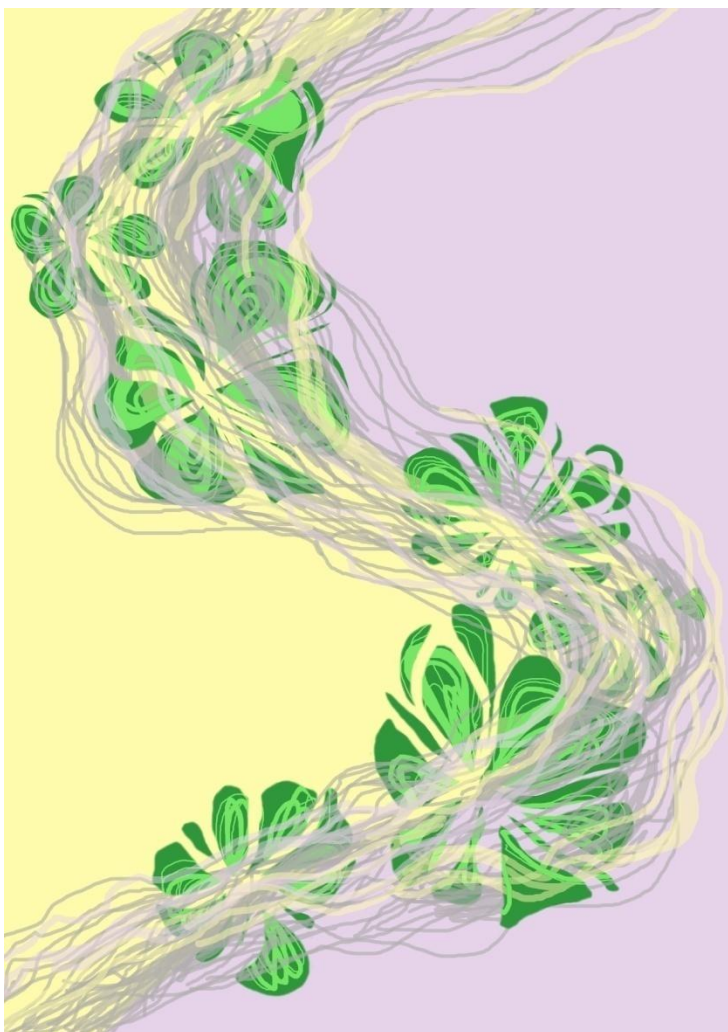
- [15] Impresia. In: *Wikipedia* [online]. Paris: Wikimedia Foundation, 1872- [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Claude_Monet,_Impression,_soleil_levant.jpg
- [16] *Záhřada lekná 3* [online]. Bratislava: 4- INDUSTRY, 2007 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.4-construction.com/sk/magazin/obrazky/zahrada---lekna-3-claude-monet-6251/9394/>
- [17] *Eklektický štýl* [online]. Brno: La Petite Anne, 2013 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://lapetiteanne.blogspot.cz/2013/10/eklekticky-interierovy-design.html>
- [18] *Dodi Al Fayed & Lady Diana* [online]. Saint Tropes: Linkwithin, 2015 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.bloggerky.cz/blogy/prispevek/120344>
- [19] *Gentleman Retreat* [online]. Boston: John Maciejowski, 2012 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.jminteriors.com/tour3.htm>
- [20] *Pink bedroom* [online]. Londýn: Home Goid, 2014 [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://homegoid.com/beautiful-sweet-design-pink-bedroom-ideas/wonderful-white-pink-brown-wood-modern-design-pink-bedroom-wall-paint-ideas-wood-bed-under-storage-pink-cover-bed-mattres-cushion-windows-wood-floor-typist-chairs-at-bedroom-with-interior-design-bedro/>
- [21] DANĚK, Vratislav. *Stroje a technologie osnovního pletení*. 1. Liberec: Vysoká škola strojní a textilní v Liberci, 1984. ISBN 55-823-83.
- [22] ŠTOČKOVÁ, Hana. *Textilní zbožíznalství: Pleteniny*. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2006. ISBN 80-7372-114-7.
- [23] KOVÁŘ, Radko. *Stroje a technologie zátažného pletení*. VŠST Liberec. Liberec: VŠST Liberec, 1983. ISBN 690.
- [24] *Vzorovací ústrojí PPS* [online]. Brno: Textilní zkušební ústav, 2013 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.skolatextilu.cz/elearning/285/zaklady-textilnich-technologie/technologie-pleteni/Vzorovaci-ustroji-PPS.html>
- [25] Tisk. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Tisk>
- [26] *Tlačacnejsie.sk: História tlače* [online]. Bratislava: By razga, 2014 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.tlacacnejsie.sk/viac-o-tlaci/historia-tlace/>
- [27] *Spracovanie scenára k výstave o tisku: Historie tiskových technik* [online]. Brno, 2010 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.tlacacnejsie.sk/viac-o-tlaci/historia-tlace/>. Bakalárska práca.
- [28] *Tex-print: Transferová potlač a sublimácia* [online]. Gajary Slovensko: tex- print, 2014 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.texprint.sk/sk/potlac-tricka>

- [29] *Svet okien: Upevnenie rímskych roliet* [online]. Bratislava: DATASUN, 2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.svetokien.eu/rimske-rolety>
- [30] *Rímske rolety Milan pro* [online]. Praha: Anawe, 2014 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.dointerieru.cz/milano.asp?menu=2395>
- [31] *Záclonové doplnky* [online]. Nemecko: Helmut Haase, 2012 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.gardinenzubehoershop.de/Raffrollos/eingabe.php?artid=12727>
- [32] *Ilen: Návod na montáž rímskej rolety* [online]. Praha: eshop- rychle, 2010 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.ilen.cz/ilen/12-NAVODY/55-Montaz-rimske-rolety>
- [33] *Dointerieru: Montážni návod* [online]. Praha: Anawe, 2012 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.dointerieru.cz/index.asp?menu=942>
- [34] *Modern blinds* [online]. Anglicko: Examiner, 2014 [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <https://sk.pinterest.com/pin/121597258658577441/>
- [35] *Roman blinds* [online]. Anglicko: freedom, 2014 [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.freedom.com.au/IgnitionSuite/uploads/images/Roman-blinds.jpg>
- [36] TATRANSKÁ, Kamila. *Lekná: Fotodokumentácia Bakalárskej práce*. Liberec: Kejmy Tatranska Design, 2016.

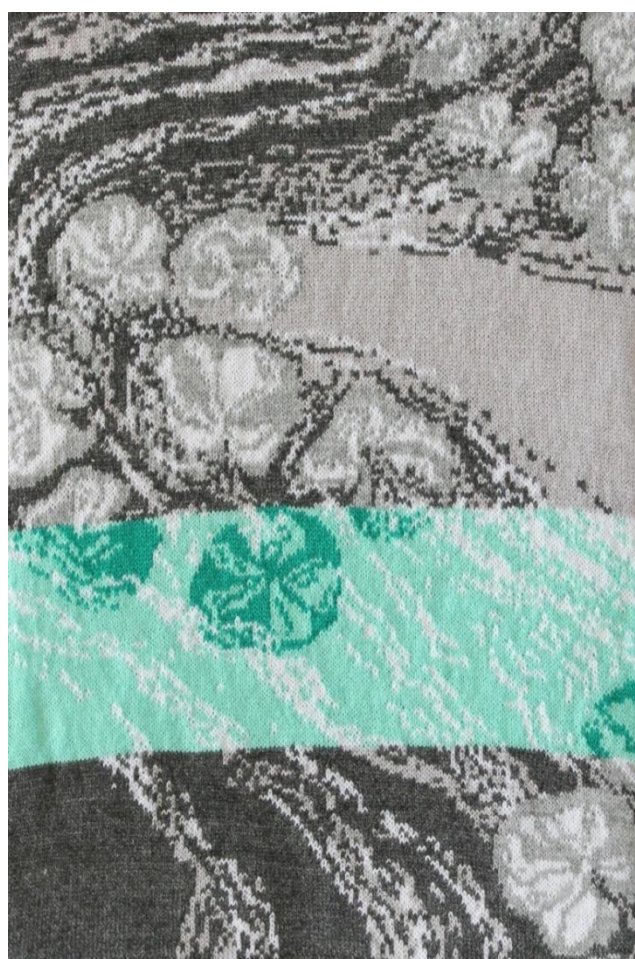
Príloha A

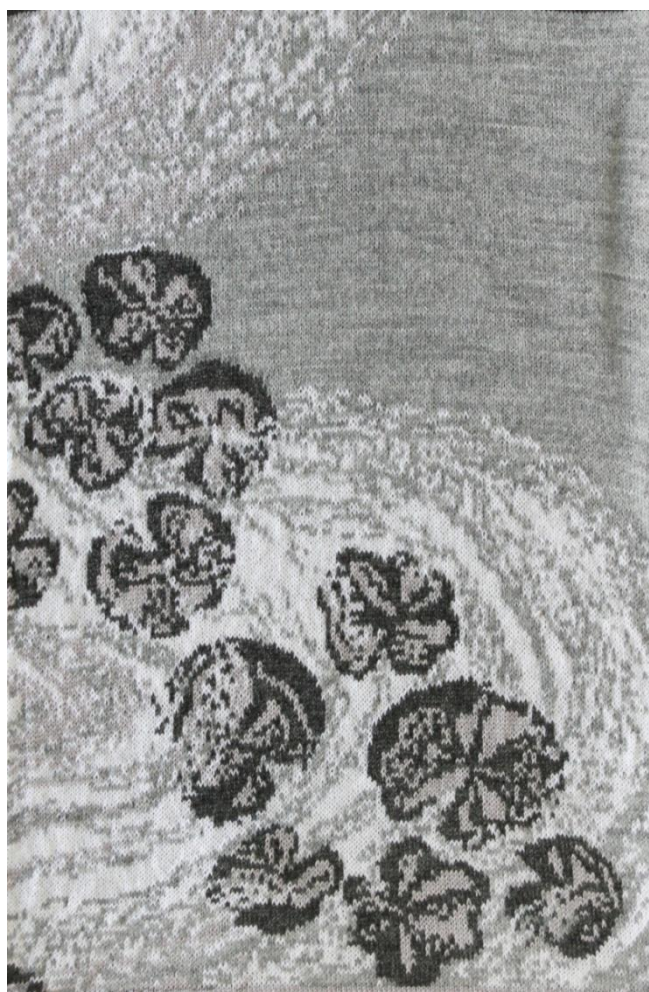

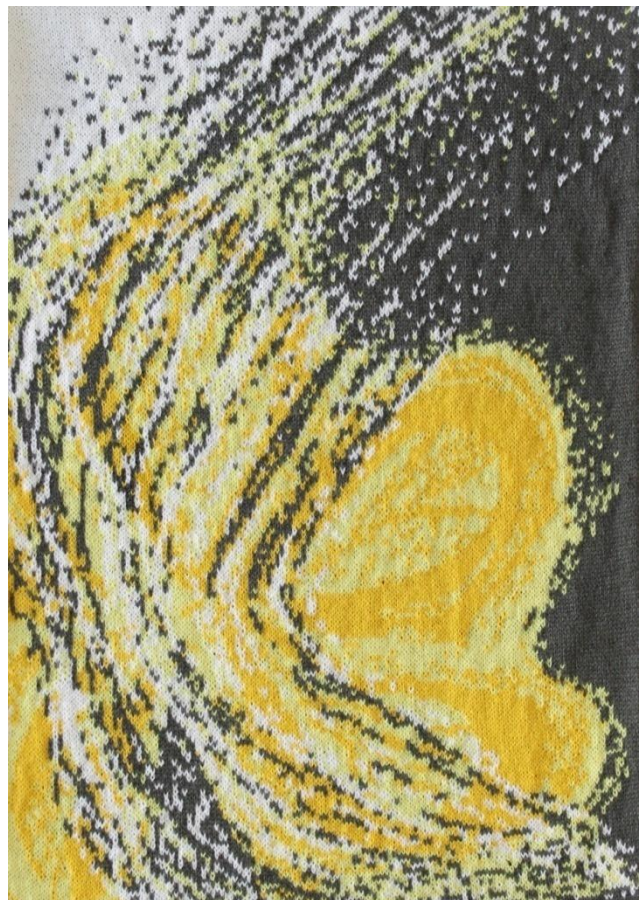

Príloha B

Príloha C

